

17. Śmietana J. (2021), *Niepowodzenia edukacyjne dziecka z zespołem Aspergera rozpoczynającego drugi etap kształcenia- na podstawie studium indywidualnego przypadku*, pod kierunkiem dr Aleksandry Mach, Rzeszów.
18. Winter M. (2006), *Zespół Aspergera Co nauczyciel wiedzieć powinien*, (tłum. Ewa Niezgodą), Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna, Warszawa.

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ

Сакевич В.Д., Трибрат Т.А., Петров Є.Є.

Полтавський державний медичний університет

Розвиток системи вищої медичної освіти на засадах компетентнісного підходу передбачає впровадження нових освітніх технологій та методів навчання студентів-медиків, які будуть інструментами формування цих компетентностей.

Ключові слова: компетентнісний підхід, формування практичних навичок, тренінгові технології навчання, тестові завдання, клінічне мислення.

The development of the system of higher medical education on the basis of the competence approach involves the introduction of new educational technologies and methods of teaching medical students, which will be tools for the formation of these competencies.

Keywords: competence approach, formation of practical skills, training learning technologies, test tasks, clinical thinking.

Запровадження Болонського процесу в навчання стало потужним стимулом для застосування в освіті інновацій, розвитку інформаційних технологій, що сприяє підвищенню ефективності організації навчального процесу, створенню інформаційного простору й організації дистанційного навчання. Сучасні педагогічні технології полягають у компетентнісному підході до навчання та надання якісних освітніх послуг.

Одним із таких інноваційних завдань є запровадження нової парадигми навчання Європейського простору вищої освіти: студентоцентрованого навчання, в основу якого покладено компетентнісний підхід до побудови та реалізації освітніх програм та окремих навчальних дисциплін. Компетентність трактується як одна з важливих характеристик особистості відповідності людини до посади, яку вона займає.

Необхідність впровадження компетентнісного підходу в систему освітньої та науково-методичної роботи медичних закладів освіти, пов'язана із низкою завдань, окреслених у Концепції розвитку вищої медичної освіти в Україні, одним із яких є підготовка майбутніх висококваліфікованих, конкурентоспроможних, професійно компетентних медичних і фармацевтичних працівників [1].

У вищій медичній школі компетентнісний підхід орієнтований на всебічний розвиток і підготовку не лише фахівця певної сфери професійної діяльності, а на компетентності, які дозволяють мобільно змінювати професійну діяльність, зумовлену соціально-економічними умовами, формувати свідомого члена суспільства, відповідального за результати своєї праці, здатного до міжпредметної взаємодії, реалізації своїх знань і вмінь у різних умовах, вихованої, освіченої особистості.

Варто відзначити, що методологічною основою вищої медичної освіти має стати компетентнісний підхід, при якому компетентність трактується як одна з важливих характеристик особистості відповідності людини до посади, яку вона займає [4]. Грамотно сплановане й ефективне педагогічне керівництво процесом формування професійної компетентності майбутніх спеціалістів уможливується за умови професійної готовності викладачів до реалізації компетентнісного підходу в освітньому процесі. Адже формування професійної компетентності має бути керованим, цілеспрямованим, поступовим процесом.

Розвиток системи вищої медичної освіти на засадах компетентнісного підходу передбачає впровадження нових освітніх технологій та методів навчання студентів-медиків, які будуть інструментами формування цих компетентностей. На сьогодні стає все більш очевидним те, що сучасна вища медична освіта відходить від інформативної парадигми навчання, орієнтованої на передавання знань, формування вмінь та навичок і переходить до компетентнісної, заснованої на формуванні здатностей до оволодіння професією майбутнім медпрацівникам. Тому пріоритетним у розвитку сучасної системи вищої медичної освіти має стати співіснування двох стратегій навчання – традиційної та інноваційної, тобто формування готовності особистості студента-медика до динамічних змін у суспільстві за рахунок розвитку різноманітних форм клінічного мислення, а також його особистісного становлення.

Компетентнісний підхід в освітньому процесі активно впроваджується викладачами кафедри пропедевтики внутрішньої медицини з доглядом за хворими, загальної практики (сімейної медицини) ПДМУ. Матрицею компетентностей є знання, вміння та навички, які надаються студентам упродовж навчання компетентними фахівцями. Визначені шляхи реалізації стандартів вищої освіти:

- сприяти зацікавленості кожного студента в роботі групи за допомогою чіткої мотиваційної настанови;
- використовувати різноманітні форми та методи організації освітньої діяльності, орієнтовані на конкретного студента;
- стимулювати майбутніх медичних працівників до висловлювання, використання різних способів розв'язання ситуативних завдань без страху бути покараним за неправильну відповідь;
- створювати на занятті такі педагогічні ситуації, які дають можливість кожному студенту виявити ініціативу, самостійність [2].

Для відповідного рівня сформованості професійної компетентності майбутніх лікарів велике значення має

практичне навчання студентів. Метою практичного навчання є закріплення та поглиблення знань, які студенти одержали в процесі теоретичного навчання, прищеплення необхідних практичних умінь і навичок зі спеціальності. Процес набуття студентами практичних навичок і вмінь можна умовно поділити на два основні етапи:

- перший – доклінічне відпрацювання навички на фантомах і доведення до стадії автоматизму;
- другий – виконання навички біля ліжка пацієнта.

За умов соціально-економічної ситуації, що склалася в нашій державі за період пандемії Covid -19, неможливості вдосконалювати алгоритми навичок по обстеженню, діагностики та формуванню діагнозів в процесі знайомства з хворою людиною в зв'язку з його максимальною ізоляцією, впровадження засобів симуляційного навчання є пріоритетним і вкрай важливим напрямком підготовки молодих фахівців. З метою покращення практичної підготовки студентів та як альтернатива опануванню практичних навичок у ПДМУ створений оснащений Навчально-практичний центр симуляційної медицини, який є унікальним інноваційним багатопрофільним мультидисциплінарним освітнім підрозділом, оснащеним найсучаснішим навчально-методичним, симуляційним та медичним обладнанням, де використовують передові симуляційні освітні технології. За умови забезпечення впровадження компетентнісного підходу використання технологій симуляції допомагає запобігти лікарським помилкам, а програма перегляду проведеного заняття проводить детальний аналіз ситуацій. На базі Навчально-практичного центру симуляційної медицини для студентів працюють сучасні тренажери, муляжі, фантоми. Частина практичних занять із клінічних дисциплін викладачі кафедри проводять у навчальних кімнатах симуляційного центру, де студенти опановують базові навички з огляду хворих, перкусії, аускультатії та маніпуляції з основ догляду, сестринської та лікарської практики. Викладачі кафедри університету контролюють оволодіння студентами практичними навичками та професійними вміннями, особливу увагу приділяють невідкладним станам на догоспітальному етапі згідно зі стандартами та протоколами МОЗ України [3].

Тренінгові технології навчання, які передбачають алгоритм розв'язання найбільш типових практичних задач сприяють також формуванню інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів, що дає можливість студентам-медикам бути спроможними діяти в різноманітних комунікативних ситуаціях і виявити себе як високоосвічену особистість із сформованою життєвою позицією.

Отже, компетентнісний підхід активно сприяє вирішенню стратегічного завдання вищої медичної школи: формування професійно готового до самостійної лікарської практики фахівця.

Список використаної літератури

1. Бухальська С., Мельничук О. С. Компетентнісно зорієнтований розвиток студента в системі навчально-виховної та методичної роботи медичного коледжу як умова модернізації вищої медичної освіти. Нова педагогічна думка. 2014. № 3. С. 21-24.
2. Гуменна Н.В. Компетентнісний підхід у викладанні дисципліни «Медичне правознавство». Молодий вчений. 2017. № 4 (44). С. 356–361.
3. Казаков Ю.М., Сакевич В.Д., Трибрат Т.А. Симуляційне навчання як метод для набуття практичних навичок та обов'язкова складова медичної освіти: матеріали доп. всеукраїнської наук.-практ. конф. з міжнародною участю «Актуальні питання вищої медичної (фармацевтичної) освіти: виклики сьогодення та перспективи їх вирішення», м.Тернопіль, 20-21 травня 2021. С.217-219
4. Філоненко М. М. Методика викладання у вищій медичній школі на засадах компетентнісного підходу: Методичні рекомендації для викладачів та здобувачів наукового ступеню доктора філософії (PhD) ВМ(Ф)НЗ України. К., 2016. 88 с.

СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ Й НАВЧАННЯ В МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ

Сілкова О.В., Макаренко В.І., Макаренко О.В.

Полтавський державний медичний університет

Описано методи викладання й навчання: доказова медицина, проблемно-орієнтоване навчання, навчання на основі моделювання, електронне навчання, перевернуте навчання в аудиторії, які можуть бути додатковими або альтернативними традиційним лекціям, практичним заняттям для активного сприйняття великого обсягу інформації здобувачами медичної освіти.

Ключові слова: освіта, медицина, доказова медицина, проблемно-орієнтоване навчання, моделювання.

The article describes teaching and learning methods: evidence-based medicine, problem-oriented learning, model-based learning, e-learning, inverted learning in the classroom, which can be additional or alternative to traditional lectures, practical classes for active perception of large amounts of information by medical education.

Key words: education, medicine, evidence-based medicine, problem-oriented learning, modeling.

Освіта – це динамічний процес, який необхідно періодично вдосконалювати. Відсутність інноваційних методів навчання в медичній освіті – це крок у минуле. Дидактичні лекції тривалий час були золотим стандартом і найпоширенішим методом традиційної практики викладання й навчання в медичній освіті. Звісно, такі лекції великою мірою залежать від викладача, який читає великий обсяг інформації за мінімальної участі студентів, і зазвичай проводяться в аудиторії. Незважаючи на традиційні переваги лекційних презентацій, їхньої придатності для великих аудиторій і здатності представити величезну кількість теоретичного контенту, студенти стикаються з великим обсягом інформації, що ускладнює його запам'ятовування й інтерпретацію. Але навчання – це активний процес, в якому здобувачі освіти й викладачі мають працювати разом, щоб зробити цей процес обміну знаннями ефективним і легким для розуміння. Для ефективного навчання викладач має сприяти розвитку аналітичних підходів до навчального матеріалу і зверненню до критичного мислення. Здобувачі освіти повинні мати можливість використовувати знання й навички, отримані в аудиторії, для досягнення своїх професійних цілей, маючи при цьому різні стилі навчання й можливість зворотного зв'язку з викладачем для обговорення навчально-